

УДК 32:008

DOI <https://doi.org/10.32689/2522-4603.2020.1.3>**Юлія ЛІСОВСЬКА**

кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного, фінансового та банківського права, Навчально-науковий інститут права Міжрегіональної Академії управління персоналом, вул. Фрометівська, 2, Київ, Україна, 03039, ivsd@i.ua
ORCID: 0000-0001-9278-4487

Yuliia LISOVSKA

PhD in Law, Associate Professor of the Department of Administrative, Financial and Banking Law, Educational-Scientific Institute of Law of the Interregional Academy of Personnel Management, 2 Frometivska str., Kyiv, Ukraine, 03039, ivsd@i.ua
ORCID: 0000-0001-9278-4487

**ВЕСТЕРНІЗАЦІЯ ЯК ПРОБЛЕМА
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ НОРМ РЕГУЛЮВАННЯ
ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГЛОБАЛЬНОЇ КІБЕРЦИВІЛІЗАЦІЇ
WESTERNIZATION AS A PROBLEM OF ADMINISTRATIVE
AND LEGAL STANDARDS OF REGULATION OF STATE POLICY
IN MODERN CONDITIONS OF GLOBAL CYBERCIVIL**

За сучасних умов епідеміологічної кризи дедалі вагомою актуальністю набуває звернення до аксіологічного потенціалу філософії, права та міжнародних відносин. Розглянуто вестернізацію як квантову переорієнтацію, що містить у собі тотально-цифровий контроль модернізації, що сприяє формуванню нових наукових імперативів у сучасних умовах глобальної кіберцивілізації.

Пропонується ентронійну особливість конвергенції як впливу на дифузії державної влади розглядати від атомарного рівня до мислячих систем як стратегічну перспективу якісного зростання самовизначених та саморегулюючих технологічних можливостей індивідуального і суспільного розвитку людини.

Метою статті є теоретичне визначення та практичне дослідження вестернізації як електронно-тотального контролю щодо дифузії державної політики у сучасних умовах глобальної кіберцивілізації.

Наукова новизна. У статті тотально-цифровий контроль щодо дифузії державної влади в системі інформаційного капіталу розглядається від атомарного рівня до мислячих систем як стратегічна перспектива якісного зростання самовизначених та саморегулюючих технологічних можливостей індивідуального і суспільного розвитку людини. Визначається, що ера унікальних перетворень фундаментальних першооснов людського життя, яка будує правову державу, дозволяє відкрити новий онтологічний, гносеологічний та аксіологічний вимір – кіберсучасність.

Як висновок, у статті обґрунтовано вестернізаційні суб'єктори світової кібершахівниці, які не несуть юридичної відповідальності за свої дії перед суспільством, що підривають особливу роль правової держави в сфері кіберінфраструктурного забезпечення охорони здоров'я.

Ключові слова: вестернізація, дифузія, кібершахівниця, кіберінфраструктура, державна політика, ентропія.

In the current conditions of the epidemiological crisis, the appeal to the axiological potential of philosophy, law and international relations is becoming increasingly important. Westernization is considered as a quantum reorientation, which includes total-digital control of modernization, which contributes to the formation of new scientific imperatives in modern conditions of global cybercivilization.

It is proposed to consider the entropic feature of convergence as an influence on the diffusion of state power from the atomic level to thinking systems as a strategic perspective of qualitative growth of self-determined and self-regulating technological possibilities of individual and social human development.

The aim of the article is a theoretical definition and practical study of Westernization as an electronic-total control over the diffusion of public policy in modern global cybercivilization.

Scientific novelty. The article considers total digital control over the diffusion of state power in the system of information capital from the atomic level to thinking systems as a strategic perspective of qualitative growth of self-determined and self-regulating technological capabilities of individual and social development. It is determined that the era of unique transformations of the fundamental principles of human life, which builds the rule of law, allows us to discover a new ontological, epistemological and axiological dimension - cyber-modernity.

In conclusion, the article substantiates the Westernization actors of the world cyber chess, which are not legally responsible for their actions to society, undermining the special role of the rule of law in the field of cyber infrastructure health care.

Key words: westernization, diffusion, cyber chess, cyber infrastructure, state policy, entropy.

Актуальність проблеми. За сучасних умов загострення руйнівних процесів у біосфері, які визначаються як синдром епідеміологічної кризи, спричиняє те, що дедалі вагомою актуальності набуває звернення до аксіологічного потенціалу філософії, права та міжнародних відносин. В основі цього лежить твердження про єдність людини і природи та юридичної відповідальності за збереження життя на планеті. Відтак, невтішні діагнози в близькому майбутньому можуть стати вироком людству. Усе це дає підставу стверджувати, що саме вестернізація як квантова переорієнтація, що містить у собі тотально-цифровий контроль модернізації, сприяла б становленню більш гуманних комунікацій на всіх рівнях державної влади, сформувала б нові наукові імперативи у сучасних умовах глобальної кіберцивілізації. Таке стратегічне завдання вимагає істотного переосмислення та зміни раніше ustalених ціннісних орієнтацій, оскільки ніхто не знає, коли мине час еклектизму в даній галузі, а саме: типовій та нетрадиційній «хворобі» перехідних часів та запозичення правового досвіду з інших держав.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання контрольного функціонування державної політики досліджувалися у роботах В.П. Андрущенко, М.Н. Курка, В.В. Крутова, В.Г. Кременя, М.З. Згуровського, С.М. Подоляки, В.В. Остроухова, М.П. Недюхи, К.В. Муравйова, П.Ю. Сауха та ін. Проте, незважаючи на значний внесок вчених, існує істотний спектр проблемних питань щодо малодосліджувального характеру означеної тематики.

Метою статті є теоретичне визначення та практичне дослідження вестернізації як електронно-тотального контролю щодо дифузії державної політики у сучасних умовах глобальної кіберцивілізації.

Виклад основного матеріалу. Аксіологічний потенціал квантової філософії (ідейного переосмислення, риторики, стратегії), права та міжнародних відносин щодо міжвідомчої організації та контрольного функціонування державної влади спирається на нові можливості комунікативних технологій – сучасні засоби зв'язку Інтернет, соціальні мережі.

Ентропійна особливість конвергентного впливу на дифузію державної політики

Квантова переорієнтація фундаментальних досліджень у галузі фізики атомного ядра, нанотехнологій, біотехнологій та генетичної інженерії є тотально-цифровим контролем щодо дифузії державної влади в системі інформаційного капіталу. Все це як єдине ціле передбачає зміну поглядів на людину та гро-

мадянина. При цьому, конвергенція – (від лат. Convergo – «сходження в одній точці») означає не лише взаємний вплив, але й взаємопроникнення технологій, коли грані між ними зникають, а важливі результати виникають саме в рамках міждисциплінарної роботи на рубежі технологічних галузей як єдину галузь знань. Таку ентропійну особливість конвергенції як вплив на дифузію державної влади варто розглядати від атомарного рівня до мислячих систем як стратегічну перспективу якісного зростання самовизначених та саморегулюючих технологічних можливостей індивідуального і суспільного розвитку людини.

Безперечно, у періоди міжнародних надзвичайних ситуацій, коли назріла глобальна пандемія як епідемія історично циклічного характеру, питомої ваги набуває «держава в смартфоні». З цією метою для збільшення масштабів моделювання виникає потреба подальшого зростання обчислювальної потужності комп'ютерів. Тому, постає необхідним детальне і точне квантове моделювання бактерій (розпізнання на «білих» і «чорних»), цілих клітин людського мозку та його організму. «Чіп, що реалізує ці функції, створений спеціально для цілей експерименту, може бути імплантований у мозок, замінюючи його частину. Сьогодні триває робота над створенням певних комп'ютерних моделей окремих неокортексних колонок, що є базовим будівельним елементом кори головного мозку [1, с. 12]. Іншими словами, природно передбачити, що надалі елементи штучного інтелекту інтегруватимуться в розум людини з використанням прямих інтерфейсів мозок-комп'ютер. У недалекому майбутньому подібне розширення людських можливостей може привести до формування так званого надрозуму: посиленого людського інтелекту, межу можливостей якого визначити важко.

Крім того, у міру розширення науково-технологічних можливостей з'являтимуться і нові результати, а саме: від генетично модифікованих бактерій, рослин і тварин – до молекулярних машин на основі вірусів (один із шляхів створення молекулярних машин); потім – до штучно створених біологічних систем для виконання виробничих, медичних і інших функцій (бактерії, що збирають шкідливі речовини з довкілля, нові елементи штучної імунної системи тощо).

Таким чином, ера унікальних перетворень фундаментальних першооснов людського життя, що будує правову державу, дозволяє відкрити новий онтологічний, гносеологічний та аксіологічний вимір – *кіберсучасність*, в якому пропонується інноваційний формат

цифрового безсмертя – це трансгуманність (наддобро) над темними силами Зла.

Адміністративно-правовий моніторинг щодо забезпечення недоторканності державного кордону в умовах надзвичайних ситуацій

Однією з умов ефективного розвитку співпраці з провідними країнами Європи є адаптація українського законодавства до європейських норм, приведення якості функціонування органів державної влади, організацій, установ до належних європейських стандартів. Не є винятком і реформування діяльності Державної прикордонної служби України. Це має особливе значення в умовах надзвичайних ситуацій як проблеми нерозповсюдження зброї масового ураження, оскільки від якості конвергентного контролю за державним кордоном залежить не лише безпека держави, життя, здоров'я, власності українських громадян, а й імідж нашої держави щодо стратегії протидії організованим злочинності та корупції. Адже саме таке парадигмальне сприйняття України спостерігається в сучасних умовах глобальної пандемії коронавірусу, коли українські трудові мігранти, які перетинають кордон, змушені повертатися на свою землю. Все це призводить до прозорості та наявності надмірного захарачення чинного законодавства подвійними нормами, оскільки Закон України «Про запобігання корупції» вже містить доволі потужний інструментарій, дублювання якого в Законі України «Про Державну прикордонну службу України» видається недоречним. Іншими словами, адміністративно-правовий моніторинг та контроль у протидії корупції належить до пріоритетних напрямів діяльності законотворців, оскільки корупція є системним негативним соціально-правовим явищем, що шкодить економіці, гальмує суспільний розвиток, знижує рівень довіри населення до влади. На наш погляд, такий рівень корупції в саме умовах надзвичайних ситуацій кіберсучасності повинен понижуватися в силу обмеженості пересування осіб та посиленого легітимного контролю та ефективного нагляду в Державній прикордонній службі України як військовослужбовців, так і працівників.

Державний контроль і нагляд за господарською діяльністю

Органи державної влади і посадові особи, що уповноважені здійснювати контроль і нагляд за господарською діяльністю, їх статус, загальні умови і порядок здійснення контролю і нагляду визначаються відповідними законами України. Незаконне втручання і перешкоджання господарській діяльності

суб'єктів господарювання з боку органів державної влади їх посадових осіб при здійсненні ними державного контролю та нагляду забороняються. При цьому, органи державної влади і посадові особи зобов'язані здійснювати інспектування та організацію перевірки суб'єктів господарювання неупереджено, об'єктивно і оперативно, дотримуючим вимог законодавства, поважаючи права і законні інтереси суб'єктів господарювання.

Суб'єкт господарювання має право на одержання інформації в режимі онлайн з відповідним шифром доступу про результати інспектування і перевірок його діяльності не пізніше як за тридцять днів після їх закінчення, якщо інше не передбачено законом. Дії та рішення державних органів контролю та нагляду, а також їх посадових осіб, які здійснювали Інспектування і перевірку, можуть бути оскаржені суб'єктом господарювання у встановленому законодавством порядку.

Загальні засади державного регулювання захисту прав суб'єктів господарювання та споживачів визначені у ст. 20 ГКУ, в якій зазначається, що держава забезпечує захист прав суб'єктів господарювання та споживачів. Кожний суб'єкт господарювання та споживач має право на захист своїх прав і законних інтересів. До способів захисту належать такі:

- визнання наявності або відсутності прав;
- визнання повністю або частково недійсними актів органів державної влади та органів місцевого самоврядування, актів інших суб'єктів, що суперечать законодавству;
- визнання недійсними господарських угод з підстав, передбачених законом;
- відновлення становища, яке існувало до порушення прав та законних інтересів суб'єктів господарювання;
- припинення дій, що порушують право або створюють загрозу його порушення;
- присудження до виконання обов'язку натуральним чином;
- відшкодування збитків;
- застосування штрафних санкцій;
- застосування оперативного-господарських санкцій;
- застосування адміністративно-господарських санкцій;
- встановлення, зміни і припинення господарських правовідносин;
- інші передбачені законом способи.

Вестернізаційні принципи державної інноваційної політики в онлайн-платформі

Провідна роль у процесі переходу України до інноваційної моделі належить державі. Основними вестернізаційними принципами державної інноваційної політики повинні стати:

- віртуальна орієнтація та інноваційний шлях соціально-правового забезпечення економіки України;

- визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку;

- формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності;

- створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного інноваційного потенціалу;

- підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності [2];

- застосування засобів захисту національного ринку, виробництва та капіталу;

- диверсифікація організаційних форм функціонування національної економіки, що має забезпечувати співпрацю малих, середніх та великих підприємств та об'єднань, які мають змогу реалізувати загальнодержавні інноваційні пріоритети;

Зокрема, стосовно науки та освіти:

- створити незалежну та об'єктивну систему тестування для вступу до державних вищих навчальних закладів;

- підвищити рейтинг щодо експертно-професійного рівня керівництва та інституційне забезпечення управління освітою, що має сприяти зростанню їх фінансово-матеріального рівню;

- забезпечити вільний доступ до інформації, що стосується розподілу та використання фінансових та інших матеріальних ресурсів, що отримуються навчальними закладами, незалежно від їх форми власності;

- запровадити оприлюднення щорічних звітів з фінансової діяльності навчальних закладів на офіційних сайтах;

- змінити соціальну структуру державних ВНЗ у напрямку прозорості механізмів прийняття в них рішень. Як одна з можливих моделей може бути створення в рамках організаційної структури університету вищого органу «професорської ради»;

- сприяти впровадженню системи, що поширює автономію університетів, яка, у першу чергу передбачає автономію кафедр та професорів (для реальної автономії університету необхідно забезпечення фінансової незалежності);

- сприяти впровадженню в університетах системи «tenure», коли саме професор не залежить від прямих розпоряджень керівника ВНЗу, з яким він підписав контракт, і коли робота професора університету не має вікових обмежень;

- забезпечити розробку та впровадження етичного кодексу стандарту наукового співробітника та викладача), який би стимулював боротьбу з корупцією;

- увести обов'язкову порівняльну звітність навчальних закладів за відповідною рейтинговою схемою згідно стандартів та положень Міністерства освіти та науки.

В умовах кіберсучасності, коли викладач залежить від керівництва, він вимушений грати за встановленими правилами, або може втратити роботу. Испити в окремих ВНЗ перетворюються у фарс, коли викладачам передається перелік прізвищ з оцінками, які потрібно виставити. Саме тому деякі державні ВНЗ так уперто відмовляються від уведення незалежної та об'єктивної системи тестування, яка би реально протидіяла корупції.

Інша проблема корупції в науці – низька якість кандидатських та докторських дисертацій, очевидний плагіат та відсутність реальної відповідальності за нього, що девальвує наукові ступені та звання. Існують випадки, коли науковий ступінь присвоювали сумнівним особам із кримінальним минулим.

Зокрема, стосовно системи охорони здоров'я:

- забезпечити стандартизацію лікування, тобто запровадити протоколи, стандарти для лікування кожного клінічного випадку, з обов'язковим урахуванням індивідуальних особливостей організму хворого (пацієнта);

- обладнати лікарні онлайн-касами-розрахунками та зобов'язати їх надавати звіти до податкових органів кожного місяця;

- створити незалежний контролюючий орган, наприклад Державну медичну інспекцію, завданням якої буде контроль за використанням бюджетних та інших коштів. Крім того, до її структури має входити служба, що контролює якість лікування з використанням протоколів лікування;

- реформувати фармакологічний нагляд з метою забезпечення суворого контролю за онлайн-продажем ліків у мережах Інтернет-аптек;

- законодавчо запровадити до загального вжитку (особливо для високопосадовців сфери охорони здоров'я) декларування їхніх доходів та витрат, а також членів їхніх родин.

У цьому відношенні окремо варто визначити оформлення інвалідності, що є складною процедурою, коли особа повинна пройти кілька циклів обстежень з метою підтвердження своєї профнепридатності. Суми поборів у залежності від регіону коливаються від кількох сотень до тисячі доларів США. Адже за кожну операцію в державній лікарні треба платити. Вартість нескладної операції коштує, починаючи з 600 доларів США. Гроші розподіляються між хірургом (лева частка), анестезіологом та медичною сестрою. Негласні тарифи на медичні послуги в державних лікар-

нях вже наблизилися до вартості аналогічних процедур в приватних клініках. Хоча приватники, на відміну від своїх «державних колег», сплачують податки до бюджету [3, с. 73–74].

«Факти шахрайства фіксуються і у фармакологічному бізнесі. Вони пов'язані з реалізацією психотропних і фармакологічних препаратів, які відпускаються за спеціальними рецептурними бланками № 3... Має місце встановлення діагнозу неіснуючих хвороб, на лікування яких хворий витрачає тисячі гривень» [3, с. 73–74]. Іншими словами, поширеними проявами корупції в медицині є псевдодіагностика та спекулятивна маніпуляція випискою лікарських препаратів; фальсифікації з діагнозами, продаж довідок чи іншої медичної документації, хабарі за проведення операцій, нецільове використання коштів (у тому числі благодійних внесків) тощо.

Вестернізаційні ризики та заходи щодо тотально-цифрової координації державним суверенітетом у глобальній кіберцивілізації

Одна з основних характеристик вестернізації є наднаціональні організації та інституції. Саме тиск наднаціональних структур на національну державу виявляється також в діяльності МВФ, СОТ, в рамках якої держави повинні вести переговори не тільки один з одним, але і з партіями та іншими інститутами національних громадянських суспільств, зокрема Міжнародним Судом в Гаазі. При цьому, з'являється також таке явище, як добровільна передача національною державою певної частини своєї самостійності наднаціональним структурам, належним прикладом якої служить Європейський Союз. Загальною рисою таких утворень служить свідоме обмеження національного суверенітету їх учасників заради досягнення економічних вигод, які несуть із собою вільна торгівля і економічна інтеграція. У результаті, такі питання, як зниження цін на нафту, газ тощо вирішуються не урядом будь-якої окремої взятої держави, а на рівнях ОЕСР, ОПЕК, ЄС та інших міжнародних організацій.

З середини державний суверенітет піддається руйнуванню з боку внутрішньодержавних структур і структур громадянського

суспільства. Це пов'язано, зокрема, з тим, що національна держава, офіційно залишаючись єдиним володарем права не ведення зовнішньої політики, тим не менше позбавляється монополії на нього. Так, регіони і навіть кожне їхнє відомство проводить свою правову ідеологію. З цього приводу японський дослідник Кеніче Омає, що «всередині держав виникають мегаполіси і регіональні території, правові відносини в економіці розвиваються самостійніше і успішніше за інших частин країни і надає на них потужний економічний вплив (наприклад, Північна Італія, земля Баден-Вюртемберг в Німеччині, Сілікон-Веллі і Сан-Франциско в США)» [4].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Зважаючи на розглянуту інформацію безпосередньо щодо вестернізації, можна дійти висновку, що це поняття є досить суперечливим. Ззовні підриг національного суверенітету здійснюється вестернізацією як діяльністю числених неурядових груп і організацій. У їх число входять Грінпіс, Міжнародна Амністія, організація по боротьбі за авторські права, релігійні об'єднання. Крім того, значна вестернізаційна шкода суверенітету держав наноситься транснаціональними акторами: корпораціями, банками, приватними компаніями тощо. Так, наприклад, транснаціональні корпорації регулюють за допомогою внутрішньокорпоративних статутів соціально-правове управління, правову політику в галузі зайнятості, умов праці та заробітної плати, тобто все те, що раніше визначалося державним законодавством. До того ж у більшості з транснаціональних акторів немає території у реальному просторі, яка потребує кіберзахисту, оскільки межі, що відокремлюють їх від навколишнього середовища, містять абстрактний характер невизначеності і залежать від економіко-правової діяльності та кіберцивілізаційних зв'язків. Адже, уникаючи контролю з боку держави, вестернізаційні суб'єкти світової кібершхівниці, не несуть юридичної відповідальності за свої дії перед суспільством, що підривають особливу роль правової держави в сфері кіберінфраструктурного забезпечення охорони здоров'я.

Література:

1. Денежніков С. Вплив півс-конвергенції технологій на еволюцію антропосоціогенезу: виклики сучасності. *Світогляд-Філософія-Релігія. Збірник наукових праць*. Випуск 2. ДВНЗ «УАБС НБУ». Суми, 2012. С. 12.
2. Гальчинський А.С., Геєць В.М. Україна: наука та інноваційний розвиток. К.: Оранта, 2004. 166 с.
3. Інформаційно-аналітичний огляд впливу корупції на соціально-економічний стан українського суспільства та заходи боротьби з нею. Київ : «МП Леся», 2014. С. 73–74.
4. Циганков П.А. Теорія міжнародних відносин. М. : Прогрес, 2003. 234 с.
5. Лісовська Ю.П. Україна як правовий суб'єктор світової шахівниці: монографія. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 260 с.

References:

1. Dyenyehnikov, S. (2012). Vplyv nbc-konverhentsiyi tekhnolohiy na evolyutsiyu antroposotsiogenezu: vyklyky suchasnosti [Influence of nbc-convergence of technologies on the evolution of anthroposociogenesis: modern challenges]. *Svitohlyad-Filosofiya-Relihiya. Zbirnyk naukovykh prats' – Worldview-Philosophy-Religion. Collection of scientific works*. 2. SHEI "UABS NBU". Sumy, 12 [in Ukrainian].
2. Galchinskiy, A.S., Geets, V.M. (2004). Ukrayina: nauka ta innovatsiyniy rozvitok [Ukraine: science and innovative development]. Kyiv: Oranta [in Ukrainian].
3. Informatsiyno-analitichniy oglyad vplivu koruptsiyi na sotsialno-ekonomichniy stan ukrayinskogo suspilstva ta zahodi borotbi z neyu [Information and analytical review of the impact of corruption on the socio-economic condition of Ukrainian society and measures to combat it]. (2014). Kyiv: «MP Lesya [in Ukrainian].
4. Tsyhankov, P.A. (2003). Teoriya mizhnarodnykh vidnosyn [Theory of international relations]. M.: Prohres [in Russian].
5. Lisovska, Yu.P. (2020). Ukrayina yak pravoviy sub'ektor svItovoyi shahIvniitsi: monografIya [Ukraine as a legal subject of the world chessboard]. Kyiv: Vidavnichiy dIm «Kondor». [in Ukrainian].